

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till valnämnden

Datum:
2020-12-07

Diarienummer:
VLN-2020-00022

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Uppföljning av internkontrollplan 2020 - 2021 och internkontrollplan 2021

Förslag till beslut

Valnämnden föreslås besluta

1. **att** godkänna kommunledningskontorets förslag till plan för intern kontroll 2021 i enlighet med bilagd handling,
2. **att** översända handlingen till kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunfullmäktiges reglemente för intern kontroll beskriver hur nämndens arbete med den interna kontrollen ska utformas. Arbetet med intern kontroll ska rapporteras till kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret för frågan. Valnämnden upprättade i december 2019 en tvåårig internkontrollplan för 2020 - 2021 med utgångspunkt i nämndens riskanalys. Planen är en del i styrningen av verksamheten och ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planen ska försäkra att verksamheten bedrivs ändamålsenligt, kostnadseffektivt och i enlighet med lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer.

Internkontrollplanen beskriver vad som behöver göras utifrån viktiga risker som framkommit i riskanalysen. Varje kontrollmoment i internkontrollplanen ska följas upp enligt beskriven frekvens och metod. Resultatet av uppföljningen ska årligen redovisas till kommunstyrelsen. Valnämndens plan för intern kontroll är en tvåårig plan som utarbetats för åren 2020 - 2021. Uppföljningen av den tvååriga planen föreslås att ske under 2021.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Valnämnden beslutade i december 2019 om en tvåårig plan för internkontroll för 2020 - 2021 för den egna verksamheten. Detta var första gången som Valnämnden tog beslut om en internkontrollplan för den egna verksamheten. Genom beslutet om internkontrollplan för 2020 - 2021 så uppdrog nämnden åt förvaltningen att utse kontrollansvarig för respektive kontrollmoment vilket har skett.

Med anledning av den pandemi som till stor del präglat den kommunala organisationen under år 2020 så har uppföljningen av Valnämndens internkontrollplan tyvärr fått nedprioriterats. De som utsetts som kontrollansvariga har till stora delar fått omprioritera sitt arbete, delvis på grund av sjukdom, och en i övrigt mycket ansträngd arbetssituation. Mot bakgrund av det ansträngda läget har de kontrollansvariga inte haft möjlighet att genomföra uppföljningen av nämndens internkontrollplan som planerat under 2020. När nämnden i december 2019 tog beslut om sin internkontrollplan så gjordes den tvåårig och därför föreslås att en samlad uppföljning av nämndens internkontrollplan sker under 2021.

Internkontrollplanen för 2021, bilaga, beskriver kontrollåtgärder utifrån de prioriterade risker som framkom i riskanalysen 2019.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2020-12-07
- Bilaga Internkontrollplan 2021

Kommunledningskontoret

Åsa Nilsson Bjervner
Kanslichef

Valnämnden

Datum:
2020-11-30

Diarienummer:
VLN-2020-00022

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner, Eva-Lena Laier och Marie Nilsson

Internkontrollplan 2021

För valnämnden

Ett redovisande och aktiverande dokument som valnämnden fattade beslut om den XX xxx 20XX

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Telefon: 018-727 00 00 (växel)

E-post: Uppsala.kommun@ uppsala.se

www. uppsala.se

Analys av årets internkontroll och plan för kommande år

Kommunfullmäktige i Uppsala kommun antog den 26 mars 2007 ett reglemente för intern kontroll i Uppsala kommun och kommunens helägda bolag. I reglementet beskrivs hur arbetet med den interna kontrollen ska struktureras och rapporteras till kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret för frågan.

Enligt reglementet ska nämnder årligen lämna in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Analysen används för att stödja utvecklingen av den interna kontrollen inom nämndernas verksamhetsområden genom exempelvis kontrollmoment i internkontrollplanen. Den kan också användas för utveckling på kommunövergripande nivå.

Nämnden ska årligen upprätta en internkontrollplan. Planen ska vara ett stöd i styrningen av verksamheten och ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planen ska försäkra att:

- verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt,
- den finansiella rapporteringen och information om verksamheten är tillförlitlig,
- verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer.

Internkontrollplanen beskriver vad som behöver göras utifrån viktiga risker som framkommit i riskanalysen. Varje kontrollmoment i internkontrollplanen följs upp enligt beskriven frekvens och metod. Resultatet av uppföljningen redovisas årligen till kommunstyrelsen.

Efterlevnad av riktlinje och analys av funktionalitet

Valnämnden arbetar med internkontroll enligt kommungemensamma styrdokument för verksamhetsplanering och internkontroll. Nämnden bedömer att de kommungemensamma styrdokumenterna ger tillräcklig styrning av den interna kontrollen inom verksamhetsområdet. Nämndens arbete med intern kontroll bedrivs inom ramarna för de kommungemensamma styrdokumenterna riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplanering och uppföljning samt interna kontroll, vägledning för arbetet med nämndernas interna kontroll och riktlinjer för riskhantering. Vi ser dock att nämnden har ett behov av att komplettera de övergripande styrande dokumenterna med en intern rutin som kommer att utarbetas under 2021.

Organisation och ansvar för nämndens arbete med intern kontroll

För arbetet med valnämndens interna kontroll finns en utsedd handläggare. Handläggaren samordnar arbetet med riskanalys, att ta fram kontrollmoment och internkontrollplan liksom att följa upp internkontrollplanen. Nämndens ordförande ansvarar för att det finns en beslutad internkontrollplan och att den efterlevs, följs upp och rapporteras.

Utveckling av nämndens interna kontroll

Nämnden deltar aktivt i arbetet med den risk- och omvärldsanalys som utgör underlag för arbetet med verksamhetsplanering och internkontroll inför följande år. Under år 2019 skedde detta i form av en workshop i samband med ett av nämndens ordinarie sammanträden. Utifrån det underlaget har plan för internkontroll utformats för åren 2020 - 2021.

För att utveckla och förbättra nämndens arbete med internkontroll avser nämnden att utvärdera ovanstående arbetsätts ändamålsenlighet. Utvärderingen innefattar en bedömning av om det finns

behov av att komplettera den kommungemensamma styrningen. Detta görs under 2021 i samband med riskanalys inför arbetet med verksamhetsplan 2022. Nämnden har behov av att utveckla sitt arbete med planering och uppföljning av internkontrollplanen för att säkerställa att arbetet sker enligt beslutad plan. Detta kommer att säkerställas genom att nämnden kompletterar de övergripande styrande dokument med en intern rutin.

Begrepp som används i internkontrollplanen

Kontrollområde	Områden som det ska finnas kontrollmoment inom. Det finns fem stycken kontrollområden: <ul style="list-style-type: none"> - Verksamhetskontroller - Kontroller av system och rutiner - Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut - Finansiell kontroll - Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv
Riskbeskrivning	Beskrivning av den risk som ligger till grund för kontrollmomentet. Hämtas från riskregistret.
Kontrollmoment	Konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller i vissa fall eliminera riskerna. Kontrollmomenten kan antingen vara förebyggande eller upptäckande och korrigerande. Förebyggande kontrollmoment är åtgärder för att undvika att brister uppstår. Upptäckande och korrigerande kontrollmoment hjälper nämnden att se om riskerna har lett till de händelser som kan befaras och visar på vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med bristerna.
Kontrollmetod	Beskrivning av hur, när och hur frekvent kontrollmomentet ska genomföras.
Tidpunkt för rapportering	Tidpunkt då kontrollmomentet ska rapporteras till nämnd.

Risker och kontrollmoment

Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utse kontrollansvarig för respektive kontrollmoment.

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Verksamhetskontroller	Brist på kontinuitet i förvaltning gör att flera viktiga arbetsuppgifter missas under perioden mellan val till exempel: <ul style="list-style-type: none"> kontroll av lokaler kontroll av valmaterial i förråd. Detta medför att material förstörs och att arbetet behöver göras på nytt vilket medför onödigt dubbelarbete som leder till onödiga och stora kostnader. 	Säkerställ resursmässiga förutsättningar för valnämndens förvaltning. Budget behöver säkerställa att resurser finns för att bemanna valkansli mellan valperioderna.	Kontroll av att förutsättningar för valnämndens bemanning givits och att budget för detta säkerställts.	Augusti 2021
	Kvalitets och arbetsmiljö brister uppstår på grund av brist på tjänstemannastöd detta leder till att arbetet med förberedelser inför val försenas. Detta medför att medarbetare som i ett sent skede blir tilldelade arbetsuppgifter, upplever stress vilket leder till	Säkerställ resursmässiga förutsättningar för valnämndens förvaltning. Skapa rutiner för arbete som ska göras under mellanvalsperiod.	Kontroll av att förutsättningar för valnämndens bemanning givits och att budget för detta säkerställts. Kontroll av att rutiner för arbete under mellanvalsperioder skapats samt att lista över det arbete som ska utföras under mellanvalsperiod skapats.	April 2021

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Telefon: 018-727 00 00 (växel)

www.uppsala.se

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
	kvalitetsbrister i utförandet av viktiga arbetsuppgifter			
	Bristande beredskap för extraval kan bli en utmaning vid genomförande av ett eventuellt extra val.	Hålla rutiner och processer som ska gälla vid genomförande av val aktuella.	Kontroll av att aktuella rutiner och processer utvecklats, är beslutade och implementerade.	April 2021
	Avgång från presidiet eller nämnd försvårar valnämndens arbete med genomförande av val.	Processkartlägg och beskriv det arbete som nämnden utför i samband med val. Skapa rutiner för introduktion i verksamhetsområdet för nya ledamöter.	Kontroll av att aktuella processer och rutiner tagits fram, är beslutade och implementerade.	April 2021
Kontroller av system och rutiner	Brist på kontinuitet i förvaltningen av viktig information/rutiner/processer som kan användas inför kommande val försvinner/missas leder till att arbetet behöver göras på nytt. Detta medför onödigt dubbelarbete vilket leder till onödiga och stora kostnader.	Säkerställ att information sparas och är återsökningsbar. Utse ansvarig tjänsteperson för förvaltning av dokumentation.	Kontroll av att information är återsökningsbar och att nödvändiga roller för förvaltning av information är tillsatta.	Augusti 2021
	Förlust av data på grund av icke kontinuitet av IT-stöd eller på grund av obefintlig backup vid datahaveri. Detta leder till att arbetet behöver göras på nytt vilket medför onödigt dubbelarbete vilket leder till onödiga och stora kostnader.	Säkerställ kontinuitet gällande nödvändigt IT-stöd.	Kontroll av att nödvändigt IT-stöd är säkerställt.	Augusti 2021

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
	Brist på vallokaler och lokaler för förtidsröstning på grund av oklara förutsättningar och brist på långsiktiga överenskommelser för nyttjande av kommunens egna lokaler som vallokaler.	Säkerställ koncernövergripande överenskommelser om att alla ska prioritera val inom sina verksamheter.	Kontroll av att koncernövergripande överenskommelser upprättas och följs.	Augusti 2021
	Avsaknad av kontroll gällande hyrestider och hyresavtal medför att avtal för lokaler löper ut inför kommande val vilket leder till lokalbrist	Upprätta och säkerställ att processer rutiner och checklistor gällande hyrestider utvecklats och kvalitetssäkrats. Följ upp att systematik för inhyrning är framtagen och implementerad. Kontrollmoment	Kontroll av att processer rutiner och checklista utvecklats och kvalitetssäkrats. Följ upp att systematik för inhyrning är framtagen och implementerad.	Augusti 2021
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Brist i kunskaper hos förtroendevalda och tjänstepersoner gör att de hanterar hotfulla situationer på felaktigt sätt vilket gör att risken för att hot verkställs ökar.	Kontrollera förekomst av hot eller våld och kontroll av kunskaper hos förtroendevalda och tjänstepersoner om hantering av hot och trakasserier.	Kontroll av att nämndens svarat på den kommungemensamma enkäten. (Enkät till alla förtroendevalda och tjänstepersoner om de utsatts för hot eller våld och om de vet hur de ska agera vid exempelvis ett hotfullt telefonsamtal eller annan hotfull situation genomförs av kommunstyrelsen årligen.)	Augusti 2021
Finansiell kontroll	Upphandling eller inköp genomförs inte enligt gällande lagar eller avtal. Kommunen följer därmed inte LOU och begår avtalsbrott. Detta leder till att	Kontroll av att lagen om offentlig upphandling (LOU) följs och inga otillåtna direktupphandlingar sker	Uppföljning av utbetalda upphandlingsskadeavgifter, genomförs kommungemensamt	Augusti 2021

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
	kommunen får färre anbud, sämre priser och kvalitet på upphandlade tjänster eller varor, samt tvingas betala skadestånd och tappar i förtroende hos både medborgare och leverantörer.	Kontrollera att inköp sker enligt gällande avtal.	Uppföljning av indikatorer för leverantörstrohet.	Augusti 2021
Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	Förekomst av oegentligheter leder till brister i måluppfyllelse, ekonomiska förluster och att medborgarna tappar i förtroende för kommunen.	Kontrollera kunskap hos kommunens politiker och tjänstemän om regler för mutor, jäv och representation.	Kontroll av att nämndens förtroendevalda och chef svarat på den kommungemensamma enkäten. (Enkät till alla förtroendevalda och chefer om kunskap om mutor, jäv och representation.	Augusti 2021